

Onderzoek naar leerbehoeften onder alumni van aoc's

Het belang van contact met oud-leerlingen

FOTO: STUDIO ANDRÉ RUIJGROK

Een laatste foto bij de diploma-uitreiking en weg zijn ze. Aoc's houden nauwelijks contact met hun afgestudeerden

WUR-student Irene van Dorp deed onderzoek naar de behoefte aan blijvend contact van en tussen de aoc's en hun alumni, hun gediplomeerden. Want voor een leven lang leren – voor werkenden in de immer sterk veranderende groene sector niet overbodig – is contact tussen beide partijen een eerste vereiste.

De meeste hogescholen en universiteiten houden contact met hun afgestudeerden via een zogenaamd alumninetwerk of alumnibeleid. De aoc's in het land blijken dit echter nauwelijks te doen. Vrijwel altijd verliezen zij de mensen die de opleiding hebben afgerond uit het oog. Dat terwijl hun alumni zich moeten blijven ontwikkelen om op de veranderingen in de groene sector te kunnen inspelen. Een aoc kan door contact met alumni duidelijkheid krijgen over hun leervragen en leer-

behoeften, hetgeen kan resulteren in aanbod van leeractiviteiten. Een alumninetwerk kan goed zijn voor zowel het aoc als voor alumni. Alumni kunnen met hun werkervaring bijdragen aan de kennis en expertise van een aoc. Bovendien zijn zij de meest voor de hand liggende personen via wie de school op de hoogte blijft van maatschappelijke trends en ontwikkelingen, wat indirect kan leiden tot kwaliteitsverbetering van het groene onderwijs. Daarnaast kunnen alumni door onderlinge contacten van elkaar leren, bijvoorbeeld op het gebied van

vaktechnische ontwikkelingen of specialistische problemen.

Netwerk

Wat vindt Irene van Dorp de belangrijkste resultaten die uit haar onderzoek van naar voren zijn gekomen? Ten eerste dat de ondervraagde locatiedirecteuren van de aoc's bereid zijn energie te steken in contact met hun alumni en dat ook de alumni positief tegenover een blijvend contact staan. Zij zien het belang van een leven lang →

Onderzoek en onderzoekster

Irene van Dorp is student Dierwetenschappen aan Wageningen Universiteit. Zij voerde haar onderzoek onder vier aoc's uit in het kader van een extra keuze afstudeervak bij de Leerstoelgroep Educatie en Competentiestudies, in de tweede helft van 2003. Het maakt deel uit van het project Brainport. In totaal ruim 1.400 alumni van de vier aoc's en 200 leerlingen in het laatste opleidingsjaar kregen een enquête toegestuurd. Allen (oud-)mbo-ers (niveau 3 en 4) van alle opleidingsrichtingen. Precies 214 respectievelijk 88 hiervan kwamen er ingevuld terug.

De enquête bestond uit drie onderwerpen: de opleiding op het aoc, leren na de opleiding en de verwachtingen van een blijvend contact met het aoc. Voorafgaand aan de enquête hield Van Dorp een individueel gesprek met de locatiedirecteuren van de vier aoc's over het huidige contact met hun alumni, hun behoefte aan blijvend contact met hen en hoe zij een alumninetwerk voor zich zien.

leren. Niet omdat hen dit wordt opgelegd, maar voor hun persoonlijke ontwikkeling. Een belangrijk punt is dat de geënquêteerde alumni de na-, her- of bijscholingen willen volgen en dat zij zelf een deel van de kosten willen betalen. De alumni zien een actieve rol voor het aoc als initiatiefnemer van het alumninetwerk. Zij willen echter niet door het aoc worden benaderd voor scholing, maar zelf de school benaderen als zij een bepaalde leerbehoefte hebben.

De ondervraagde leerlingen in het laatste jaar van de opleiding staan overigens minder positief tegenover een blijvend contact met hun school. Van Dorp vindt dat ze daarom al tijdens hun opleiding bekend zouden moeten worden met het bestaan van een alumninetwerk en de mogelijkheden daarvan. Uit haar onderzoek blijkt dat een digitale nieuwsbrief een goed middel is om het alumninetwerk gestalte te geven. Zo bereik je die mensen die de moeite nemen om via internet het netwerk te raadplegen en dus daadwerkelijk geïnteresseerd zijn in het contact. Bovendien kun je er makkelijk informatie mee uitwisselen. Interessante activiteiten vinden de ondervraagde alumni en locatiedirecteuren bijeenkomsten, thema- of discussieavonden en excursies. Wie de verantwoordelijkheid van het alumninetwerk op zich gaat nemen en hoe het in stand gehouden wordt, is nog onduidelijk, zegt Van Dorp. Haar onderzoek is een eerste verkenning van de mogelijkheden van een alumninetwerk voor de aoc's. Het positieve resultaat vraagt om verder onderzoek naar de organisatie en

invulling van het alumninetwerk. De ondervraagde aoc's zien zo'n netwerk als gedeelde verantwoordelijkheid van school en alumni. De aoc's zullen volgens Van Dorp wel de eerste stap moeten zetten.

Blijvend contact

Volgens de respondenten zijn goede manieren van blijvend contact tussen het aoc en alumni (alumninetwerk): nieuwsbrief, website, bijeenkomst, discussie- of thema-avond en excursie. Voor het contact tussen de alumni onderling vinden zij een reünie geschikt, naast bijeenkomsten, discussie- of thema-avonden en excursies. Wat betreft de mogelijkheden van het alumninetwerk zijn de belangrijkste uitkomsten de volgende: Alumni willen contact onderhouden met het aoc, zodat zij op de hoogte gehouden worden van de opleidingsactiviteiten. Het aoc moet de uitbreiding van leermogelijkheden op de werkplek ondersteunen. Voor het blijvend contact moet het aoc de kar trekken. Na afronding van de opleiding prefereren ze het wanneer het aoc als centraal informatiepunt fungeert waar ze heen kunnen met vragen. Ze zien toekomst in een digitaal alumninetwerk.

Hoewel uit de resultaten naar voren komt dat alumni enthousiaster tegenover het alumninetwerk staan dan de leerlingen, denkt Van Dorp dat er zeker potentie bestaat voor een alumninetwerk. Zij ziet ook voldoende mogelijkheden voor de aoc's om het contact met hun alumni te onderhou-

den en er voordelen uit te halen. Het zijn de aoc's die de eerste initiatief voor een alumninetwerk moeten nemen, temeer het begrip alumninetwerk nog nieuw voor alumni en leerlingen.

Leren na de opleiding

Uit de enquête kwam het volgende naar voren wat betreft werk en (na-)scholing. Belangrijke kwaliteiten om hun werk goed te kunnen doen vinden alumni: zelfstandig werken, nauwkeurigheid, zorgvuldigheid, creativiteit en initiatief, alsmede werken in teamverband. Voor alumni is informeel leren de meest aantrekkelijke manier van leren. Dat wil zeggen ongestructureerd, onbedoeld en impliciet leren, dat plaatsvindt tijdens en na het werken en samenwerken met anderen. Dus leren van collega's, leren van eerder opgedane ervaringen of leren door zelfreflectie. Als belangrijkste redenen om deel te nemen aan leeractiviteiten geven de alumni persoonlijke ontwikkeling en het op de hoogte blijven van veranderingen. De komende vijf jaar hebben de leerlingen en alumni naar eigen zeggen behoefte aan leeractiviteiten op het gebied van nieuwe ontwikkelingen op het vakgebied en het ondernemend zijn. (Ondernemend zijn is het vermogen om mogelijkheden tot verbetering en innovatie te zien en deze te vertalen naar de praktijk). Ook sociale vaardigheden, zoals omgang met collega's en communiceren, worden als belangrijk onderdeel van cursusonderwijs gezien. De alumni willen de na-, her- of bijscholing volgen in de vrije tijd en niet onder werktijd. Ze zijn bereid zelf een deel van het cursusgeld te bekostigen. Ze willen zelf het initiatief nemen tot het volgen van cursusonderwijs. Ze vinden het belangrijk tijdens het onderwijs de ruimte te hebben om met collega's te discussiëren. Het cursusonderwijs moet aansluiten bij de praktijk. Digitaal cursusonderwijs volgen is voor de respondenten echter geen optie. Wanneer de scholingsactiviteiten te tijdrovend, te duur en niet gericht op de praktijk zijn, is dit een belemmering om deel te nemen of de leren, waardoor minder wordt geleerd dan gewenst. ∞

Marleen Schepers